Pensioengerechtigde Greonterper begint aan nieuwe carrière

'Voor mediation is diploma net zo belangrijk als levenservaring'

Vierenzestig jaar is voor de Greonterper Steven de Winter bepaald niet het moment om zich op zijn pensioen voor te bereiden. Integendeel: de oud-journalist (NRC Handelsblad) en documentairemaker (Vpro-tv) vindt dit de perfecte leeftijd om in Fryslân aan een nieuwe carrière te beginnen, als mediator. ,,Voor een mediator is levenservaring zeker zo belangrijk, als het succesvol voltooien van de opleiding," zegt De Winter. "Ik heb beide: levenservaring en het examenpapiertje waardoor ik nu bij het Nederlands Mediation Instituut officieel geregistreerd ben als mediator."

Steven de Winter in het land bij Greonterp: ,,Mediation kent, in tegenstelling tot rechtspraak, geen winnaars en verliezers maar alleen winnaars.

Foto Simon Bleeker

GREONTERP ■ Een mediator helpt mensen om beter samen te werken, of om samen een oplossing te vinden voor een tussen hen gerezen conflict. ,,Ik heb in Groningen gestudeerd om advocaat te worden. Maar vlak voor mijn afstuderen kreeg ik de kans om voor NRC Handelsblad de wijde wereld in te trekken. Zo'n kans laat je als 26-jarige niet liggen," vertelt De Winter.

,,Ik heb meer dan twintig jaar lang over de hele wereld gereisd, eerst voor NRC Handelsblad, later voor het Vpro-programma 'Diogenes'. Overal heb ik met mensen om tafel gezeten, blank, zwart, geel, bruin, met en zonder hoofddoek. Kennelijk heb ik talent om mensen op hun gemak te stellen, om hun vertrouwen te winnen, om op de een of andere manier te laten merken dat ik het niet voor mezelf doe, maar dat ik oprecht in hun verhaal geïnteresseerd ben."

Mediation is in Nederland relatief nieuw. De meeste mensen denken dat mediation alleen bij echtscheidingen kan worden ingezet. Bijvoorbeeld bij ruzie met de ex-partner over de omgang met de kinderen. Maar inmiddels ontdekken steeds meer mensen, in steeds meer verschillende beroepen en situaties, dat mediation tot betere oplossingen leidt, omdat de oplossingen door partijen zelf bedacht worden. Bijvoorbeeld: onenigheid met de buren over de plaats van een schuurtje in de tuin, conflict met de baas over de samenwerking op de afdeling, ruzie over de toekomst van het familiebedrijf, klacht over de behandeling in een ziekenhuis en zelfs op scholen om kinderen zèlf hun problemen met elkaar en met de school te laten oplossen. Mediation kent, in tegenstelling tot rechtspraak, geen winnaars en verliezers, maar alleen maar winnaars.

,,Je hoeft met mediation overigens niet te wachten, totdat er een conflict is," zegt De Winter. ,,Er zijn maatschappen van bijvoorbeeld medisch specialisten, die een keer per jaar of per twee jaar, onder leiding van een mediator, hun onderlinge samenwerking onderhouden. Mediation kan afdelingen in bedrijven helpen nieuwe inspiratie en motivatie te ontdekken. Er zijn aan mediation verwante technieken, zoals appreciative inquiry, die goed inzetbaar zijn om burgers bij het beleid van hun gemeente te betrekken vóórdat er problemen ontstaan." Mediation is ook een prima alternatief voor de gebruikelijke juridische afhandeling van conflicten tussen burgers en de gemeente. ,,Als je een vergunning aanvraagt om bijvoorbeeld een schuur in je tuin te bouwen en je krijgt die vergunning niet, of jouw buurman dient daartegen een bezwaar in, kun je in een jaren voortslepende en zeer kostbare juridische strijd terecht komen," aldus De Winter.

Maar de gemeente voert toch gewoon de wet uit? Die hoeft alleen maar na te gaan of die schuur in het bestemmingsplan past. Zo ja, dan wordt de vergunning gegeven, zo nee, dan wordt de vergunning geweigerd. Wat moet de gemeente, of wat moeten de bewoners dan dan nog met mediation?

,,Dat is precies wat van gemeentewege vaak wordt gezegd. Maar de werkelijkheid is, dat als de vergunning wordt geweigerd, de aanvrager zijn vertrouwen in de overheid heeft verloren. En als de vergunning wordt gegeven, ondanks bezwaar van de buurman, verspeelt de overheid het vertrouwen van die buurman, die immers op begrip van zijn gemeente had gerekend. In tegenstelling tot de journalistiek waar ik vandaan komt, gaat het niet om feiten, maar om hoe mensen de werkelijkheid beleven. En als burgers in hun beleving de gemeente niet meer vertrouwen, heeft de gemeente een probleem. Daar moet de gemeente dus wat aan doen, want de gemeente moet haar burgers serieus nemen."

Wat kan een gemeente dan anders doen dan gewoon een knoop doorhakken?

,,Natuurlijk moet de gemeente uiteindelijk een besluit nemen. De gemeente heeft de regie en daaraan kan en moet mediation niets veranderen. Maar zie wat er gebeurt als zomaar de knoop wordt doorgehakt. Iemand vraagt vergunning om in zijn tuin een schuur te bouwen. De buurman maakt bezwaar. Met het besluit om wel of niet een vergunning te verlenen, legt de gemeente van bovenaf een oplossing op voor het conflict tussen deze buren. Maar dat is helemaal geen oplossing. Want juist daardoor verdiept het conflict zich, zie je dat in de buurt coalities ontstaan van voorstanders en tegenstanders van de schuur. Vaak monden dit soort conflicten uit in eindeloze procedures bij de bestuursrechter, tot de Raad van State aan toe. Dat kost nu al heel veel geld en als de huidige regering haar zin krijgt wordt procederen voor velen zelfs onbetaalbaar. En dan nog, wat heb je er eigenlijk aan als je van de rechter gelijk krijgt? Het conflict blijft. Dan is het voor alle betrokkenen, inclusief de gemeente, toch veel beter om er, met de hulp van een onafhankelijke mediator, samen uit te komen, vóórdat van bovenaf een knoop moet worden doorgehakt?"

Steven de Winter is heel stellig: ,,Mediation leidt sneller tot resultaat, leidt tot een betere oplossing - want door alle betrokkenen samen gedragen - en is ook nog eens veel goedkoper dan de juridische procedure." Toen afgelopen januari, tijdens de eerste raadsvergadering van de nieuwe gemeente Súdwest Fryslân aan het college van burgemeester en wethouders werd gevraagd om bij het formuleren van nieuwe beleid voor de Kommisje Beswierskriften ook mediation mee te nemen, heeft De Winter de gemeente voorgesteld om alvast de voordelen van mediation te ervaren. Zijn voorstel was om een aantal "dossiers" van de Kommisje Beswierskriften over te nemen, om door medation partijen samen een oplossing te laten bedenken, in plaats van de gebruikelijke juridische afhandeling. Maar de gemeente Súdwest Fryslân liet De Winter weten, dat deze gemeente niet meewerkt aan mediation. Reden: omdat daarvoor nog geen beleid is ontwikkeld. De Winter: ,,Niet willen meewerken aan mediation is óók beleid."

De notitie over het nieuwe beleid voor de Kommisje Beswierskriften staat eind april op de agenda van de gemeenteraad. De Winter heeft zijn hoop nu op die vergadering gevestigd. ,,Want op dit moment worden de inwoners van de gemeente Súdwest Fryslân beperkt in hun rechten om op te komen voor hun belangen tegenover een hen onwelgevallige overheid, omdat hen de toegang wordt onthouden tot een methode van conflictoplossing, waar zij, hadden zij toevallig in een andere gemeente gewoond, wèl gebruik van kunnen maken."

Over zijn carrière-switch op pensioengerechtigde leeftijd, zegt De Winter: ,,Het is bijna het verhaal van de Afrikaanse dorpsoudste. Tot hem wenden zich de mensen met hun problemen, omdat men oudere mensen als wijzere mensen ziet. Ik merk ook hier dat leeftijd helpt. Je moet als mediator in elk geval niet te jong zijn. Het is een ongelooflijk mooi vak. Het is ook een vak met een hele optimistische kijk op de mens, omdat je ervan uitgaat dat mensen die een probleem met elkaar hebben, ook samen de oplossing van dat probleem hebben. Daarom moet ik ook niet een oplossing voor hen bedenken. Dat kunnen ze zelf veel beter. Ik help ze alleen maar om samen een gesprek te hebben."

Steven de Winter verhuisde in 2005 met zijn gezin van Hilversum naar Greonterp, vanwege de IJslandse paarden van zijn vrouw. Voor Omrop Fryslân maakte hij toen een tiendelige serie over zijn integratie in Fryslân, onder de titel "Ymport". Hij haalde meteen ook zijn Afûk-diploma: ,,Ik kin dus ek in it Frysk kommuniseare." Dat kan niet alleen via de website van De Winter - www.dewintermediators.nl - maar ook via Skype: stevendewinter.